מדינת ישראל
משרד החינוך

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על־יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ב, 2012
מספר השאלון: 011107, 210

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון א'

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	הבנה והבעה	50	נקודות
פרק שני	אוצר המילים והמשמעים; שם המספר	26	נקודות
פרק שלישי	תחביר ומערכת הצורות	24	נקודות
סה"כ		100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות:

(1) יש לענות על כל השאלות **בגוף השאלון**, לפי ההוראות.

(2) לכתיבת טיוטה אפשר להשתמש בעמודים האחרונים (19-20) של השאלון.

(3) הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

קרא את המאמרים I-II שלפניך ואת הקטעים הנלווים להם, וענה על השאלות שאחריהם.

מאמר I: **מזון בריא במסורת היהודית**

מעובד על פי סירקיס, רפי [2005]. **אנשים, ישראל**, המדריך לחברה הישראלית, מתוך האתר www.peopleil.org, אוחזר בתאריך 28/12/2011

האוכל תופס מקום חשוב בחיים, ומובן ששמור לו מקום נכבד גם במסורת היהודית. האוכל, על היבטיו הרבים, נזכר כבר בתנ"ך. יש אליו התייחסויות רבות גם במִשנה וגם בכתביהם של חכמים ורבנים חשובים, ובראשם הרמב"ם,* הרופא היהודי המפורסם ביותר בכל הדורות. הם כתבו על מוצרי מזון ועל מנהגי אכילה בהקשר הפילוסופי, הבריאותי וגם הרפואי.

בין ההנחיות לחיים בריאים שכתב הרמב"ם לפני כ־800 שנה יש הנחיות המתייחסות לקשר שבין אוכל לבריאות:

— לעולם לא יאכל אדם אלא כשהוא רעב; ולא ישתה אלא כשהוא צמא.

— לא יאכל אדם, עד שילך קודם אכילה עד שיתחיל גופו לחום, או יעשה מלאכה או יתיגע ביגע אחר. (משנה תורה, ספר המדע, הלכות דעות פרק ד)

מלבד הנחיות כלליות החכמים נותנים מפעם לפעם גם המלצות סְפֵּצִיפִיוֹת בנוגע למאכלים ולמשקאות הטובים לבריאות. במקורות היהודיים מוזכרים מאכלי בריאות חשובים וטובים. על מאכלים אלה נכתבו תִּלֵי תִּלים של אמירות, פירושים, ואפילו אגדות ומעשיות.

אחת מקבוצות המאכלים החשובים בסל מזוננו היא הירקות. עיקר ערכם התזונתי הוא הכמויות הגדולות של הוויטמינים והמינרלים שהם מכילים. כמו כן יש להם ערך חשוב נוסף — הם מעשירים את המזון בסיבים תזונתיים, המצויים בהם בכמות ניכרת, וכך הם תורמים לפעילות עיכול תקינה.

במקורות מתוארות גישות שונות לאכילת ירקות. בתקופת חז"ל היחס לירקות היה חיובי. בדיון על מה שדרוש לעיר כדי שתהיה ראויה למגורים, נותן רב הונא הנחיה כללית: כל עיר שאין בה ירק, אין תלמיד חכם רשאי לדור בה (עירובין נה, ע"ב).

לעומת זאת בכתבי רבנים מימי הביניים בולטת הסתייגות מאכילת ירקות. הרמב"ם לדוגמה טוען כי חלק מן הירקות, כגון צנון וכרוב, פוגעים בבריאות האדם,

---

* הרמב"ם — רבי משה בן מימון, נולד בקורדובה שבספרד בשנת 1138 ומת במצרים בשנת 1204.

/המשך בעמוד 3/

ועל כן יש להמעיט באכילתם. עם זאת הוא מונה כמה ירקות, כגון קישואים, מלפפונים ואבטיחים, המסייעים למערכת העיכול ומומלץ לאכול אותם בתחילת הארוחה.

גם לפירות יש מקום מרכזי במכלול מזונותיו של האדם. מבחינת ערכם התזונתי יש להבחין בין שתי קבוצות: פירות העשירים בעמילן, בסוכר או בשמן; ופירות המכילים כמות רבה של מים, שתרומתם העיקרית היא בהיותם מקור לוויטמינים ולמינרלים.

היו חכמים שידעו לספר בשבחי הפירות והדגישו את התועלת שהפירות יכולים להביא לבני האדם. לעומתם היו אחרים, ביניהם הרמב"ם, שהביעו דעות שליליות על אכילת פירות, בעיקר פירות בוסר.

מאכל נוסף שחכמים ראו בו מאכל טוב לבריאות הוא הלֶחֶם. הלחם עולה על הבמה כבר בעת גירוש האדם מגן עדן. הסתיימו החיים הטובים וחסרי הדאגה, ומעתה והלאה נגזר על האדם: בְּזֵעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם (בראשית ג, יט). המילה "לחם" חוזרת בתנ"ך מאות פעמים. חזרות אלה מעידות על מעמדו של הלחם בתנ"ך כמזון הבסיסי ביותר. אפילו את הקשר הקדמון בין "בזֵעת אפיך" ובין "תאכל לחם" אפשר לפרש פירוש הנוגע לבריאות: לפני האכילה מומלץ לעסוק בפעילות גופנית, אפילו הליכה של כמה צעדים, כדי שתקדים הזיעה את האכילה.

מדוע צריך ארוחת בוקר?

מעובד על פי בן־חיים, ל'.* מתוך האתר www.beok.co.il, אוחזר בתאריך 12/1/2012

מסקר שנערך לאחרונה על הרגלי ארוחת הבוקר עולה כי 68% מן הישראלים נוהגים להתחיל את היום בשתייה או בארוחת בוקר.

עד כמה ארוחת הבוקר חשובה לנו ותורמת לגופנו? מאגרי הפחמימות בשריר ובכבד מתרוקנים, שכן הם מתַחזקים במהלך הלילה את הגוף.

גם אם לא מתאמנים בחדר הכושר, השרירים מתכווצים, לכן יש חשיבות רבה לארוחת בוקר מזינה. חשוב שארוחת הבוקר תכלול נוזלים, פחמימות מורכבות שספיגתן אינה מהירה מדיי ומינרלים, כגון אשלגן וסידן. חשוב לכלול בארוחה דגנים מלאים, קטניות, פירות וירקות המכילים סיבים.

* לימור בן־חיים היא תזונאית קלינית המתמחה בטיפול בחולים ומניעת מחלות באמצעות תזונה נכונה.

/המשך בעמוד 4/

גם ארוחת הבוקר זוכה להמלצות רבות במקורות. בגמרא מונים את היתרונות שבאכילת ארוחת בוקר מסודרת, וממליצים לאכול אותה מוקדם בבוקר: ואמרו רבנן השכם ואכול בקיץ מפני החמה ובחורף מפני הצינה (כלה רבתי, פרק עשירי).

אפשר להתפעל מן העובדה שחלק מן ההגדרות, ההנחיות והעצות הללו עדיין עומדות במבחן הזמן, והן מקבלות תמיכה אפילו ממחקרים מודרניים.

מאמר II: **אכילת ירקות ופירות בקרב בני נוער**

מעובד על פי האתר www.health-pages.co.il, אוחזר בתאריך 16/2/2012

במחקר שנערך בארצות־הברית ופורסם בכתב עת לרפואת ילדים, נבדק שיעור הצפייה של ילדים בטלוויזיה בהשוואה לשיעור צריכת ירקות ופירות על ידם. במחקר השתתפו 548 ילדים בני 12 בממוצע, והוא נמשך כשנתיים. במחקר נמצא כי עם כל שעת צפייה נוספת ביום יורדת צריכת הירקות והפירות של הילד ב־2.25 מנות פרי וירק בשבוע, בהשוואה לילד שאינו צופה בטלוויזיה. במחקר מצוין כי במהלך שנה נחשף ילד אמריקני לכ־20,000 פרסומות, ומהן 56% הם פרסומות למוצרי מזון, ורק מעטות מיועדות לפירות וירקות.

מרב מור־אופיר* אומרת: "הסיבה העיקרית לקשר הישיר שנמצא היא ככל הנראה חשיפת הילדים לפרסומות של מזונות בעלי ערך תזונתי נמוך. מזונות אלה, שלעתים אף משווקים במעטפת בריאותית, מכסבים בפרסומות בשיעור גבוה הרבה יותר מירקות ופירות, ובשל כך הילדים גם מעודדים את הוריהם לרכוש עבורם את המוצרים הללו, שהם צורכים על חשבון הירקות והפירות".

כוח הצבע

מעובד על פי מור־אופיר, מ'.* http://www.eatwell.co.il, אוחזר בתאריך 16/2/2012

ירקות ופירות עשירים בוויטמינים, במינרלים ובסיבים תזונתיים החיוניים לבריאות טובה. בפירות ובירקות יש חומרים הנותנים להם את צבעם ואוצרים בתוכם שפע סגולות בריאותיות.

הצבע האדום — מסייע להילחם בסרטן ובמחלות לב.

הצבע הכתום — מסייע לשמור על תפקוד תקין של מערכת החיסון ולהילחם בסרטן.

הצבע הירוק — תורם לחיזוק הראייה והעצמות.

הצבע הלבן — עוזר לשמור על כלי הדם והלב ולהיאבק בחיידקים ובדלקות.

הצבע הסגול — מאט תהליכי הזדקנות.

אכילת ירקות מכל חמש הקבוצות חשובה, מכיוון שכל ירק מפעיל מערכות הגנה שונות בגוף.

* מרב מור־אופיר היא תזונאית קלינית ויועצת מדעית למועצת הצמחים.

/המשך בעמוד 5/

לדברי מור־אופיר, כמות הירקות והפירות שילדים ומתבגרים צורכים אינה מספקת. כדי להגביר את צריכת הירקות והפירות אצל ילדים, על פי המחקר הנוכחי, כדאי להגביל את שעות הצפייה בטלוויזיה והגלישה במחשב לשעתיים ביום ולהגביר את החשיפה של הילדים לירקות ולפירות במשך כל היום.

פרק ראשון — הבנה והבעה (50 נקודות)

בפרק זה ענה על כל השאלות 1-6.

1. **א.** על פי **מאמר I**, "מזון בריא במסורת היהודית", כְּתוֹב מה הן עצותיו של הרמַב"ם לאורח חיים בריא. (2 נקודות)

_____

_____

_____

ב. על פי **מאמר I**, ציין הבדל אחד בין עצותיו של הרמב"ם ובין עצותיהם של חז"ל בנוגע למזון בריא. (2 נקודות)

_____

ג. הסבר מהו יחסו של כותב **מאמר I** להנחיותיו של הרמב"ם ולהמלצותיהם של החכמים. העתק מן המאמר משפט אחד המוכיח את קביעתך. (3 נקודות)

_____

_____

_____

2. ב**מאמר I** מוזכר כי הרמב"ם היה רופא.

א. מהי החשיבות של מידע זה לקורא? (2 נקודות)

_____

_____

(שים לב: סעיפים ב-ג בעמוד הבא.)

/המשך בעמוד 6

ב. מצא בקטע הנלווה בעמוד 3 פריט מידע שיש לו חשיבות דומה לזו שציינת בסעיף א.
(2 נקודות)

_____

ג. באיזה אמצעי משתמש כותב **מאמר I** כדי לבסס את דבריו בנוגע למזון בריאות ב**מסורת היהודית**? (2 נקודות)

_____

_____

3. ב**מאמר II**, "אכילת ירקות ופירות בקרב בני נוער", מוזכר מחקר.

א. השלם את החסר על פי מאמר II:

(1) אוכלוסיית המחקר: _____

(2) שאלת המחקר: _____

_____

(3) הממצא העיקרי של המחקר: _____

_____

(6 נקודות)

ב. מהו ההסבר שמציעים במאמר לממצאי המחקר? (3 נקודות)

_____

_____

ג. מה הן ההמלצות המוזכרות במאמר בעקבות ממצאי המחקר? (2 נקודות)

_____

_____

/המשך בעמוד 7/

4. מה דעתך על ההצעה לאסור פרסום של מזונות בעלי ערך תזונתי נמוך בטלוויזיה? הבע את עמדתך, והבא לפחות שני נימוקים לביסוס דבריך מן הטקסטים שקראת. (6 נקודות)

5. קרא את המתכון שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

סלט בריא:

13 עלי חסה

1 סלק

2 גזרים

3 עגבניות

2 שיני שום

אופן ההכנה:

חותכים את הירקות ומניחים אותם בקערה, מערבבים, ממליחים, מפלפלים ומוסיפים שמן זית.

(האיור לקוח מן המוסף המקוון של אתר הארץ "גלריה", http://www.haaretz.co.il/gallery/recipes/salads)

סלט שהוכן על פי המתכון שלעיל מכונה סלט בריא. מדוע?

ציין שני נימוקים לביסוס דבריך על פי הקטע הנלווה בעמוד 4, "כוח הצבע". (6 נקודות)

/המשך בעמוד 8/

6. **<u>מטלת סיכום</u>** (14 נקודות)

כתוב סיכום (בהיקף של כ־12 שורות) על חשיבותם של הפירות והירקות כחלק ממזונו של האדם ועל הבעיה באכילת פירות וירקות אצל ילדים, על פי **מאמר I**, <u>ללא</u> הקטע הנלווה לו, ועל פי **מאמר II**, <u>כולל</u> הקטע הנלווה לו.

(תוכל להשתמש בעמוד 9 כ**<u>טיוטה</u>** לסיכומך.)

/המשך בעמוד 9/

טיוטה

/המשך בעמוד 10/

פרק שני — אוצר המילים והמשמעים; שם המספר

(26 נקודות)

בפרק זה ענה על כל השאלות 7-10.

אוצר המילים והמשמעים (21 נקודות)

7. לפניך קטע העוסק במילה **בָּרִיא**.
קרא אותו, וענה על השאלה אחריו.

מה זה **בָּרִיא** בעברית?

כמו שקרה למילים עתיקות רבות, גם המילה "בריא" שינתה את משמעותה במרוצת הדורות. האִזכּוּר הראשון שלה בתנ"ך הוא בחלום של פרעה מלך מצרים. הכתוב מספר על פרעה, החולם שהוא עומד על שפת היאור: וְהִנֵּה מִן הַיְאֹר עֹלֹת שֶׁבַע פָּרוֹת יְפוֹת מַרְאֶה וּבְרִיאוֹת בָּשָׂר וַתִּרְעֶינָה בָּאָחוּ: וְהִנֵּה שֶׁבַע פָּרוֹת אֲחֵרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִן הַיְאֹר רָעוֹת מַרְאֶה וְדַקּוֹת בָּשָׂר (בראשית מא, ב-ג). היופי והבריאות של שבע הפרות הראשונות עומדים בניגוד גמור לכיעור ולרזון של שבע הפרות האחרות — רזון ולא מחלה.

חלום הבלהות נמשך: וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים עֹלוֹת בְּקָנֶה אֶחָד בְּרִיאוֹת וְטֹבוֹת: וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים דַּקּוֹת וּשְׁדוּפֹת קָדִים צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶן: וַתִּבְלַעְנָה הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת אֵת שֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הַבְּרִיאוֹת וְהַמְּלֵאוֹת (בראשית מא, ה-ז). גם כאן הניגוד הוא בין "בריא" לבין "דק". בעברית עתיקה בריאות הייתה תוצאה של שובע. הבָּריא הוא שמן. רק בלשון המשנה קיבלה המילה "בריא" משמעות הפוכה למילה "חולה".

מעובד על פי סירקיס, רפי [2005]. **אנשים, ישראל**, המדריך לחברה הישראלית, מתוך האתר http://www.peopleil.org, אוחזר בתאריך 28/12/2011

(שים לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

/המשך בעמוד 11/

א. במסגרת שלפניך נתונה המילה "בריא" במתכונת הדומה לערך במילון.
השלם את המידע החסר במסגרת בעזרת הקטע "מה זה **בָּרִיא** בעברית?" (בעמוד 10).
(7 נקודות)

בָּרִיא

* חלק דיבור: _____
* מין דקדוקי: _____

הגדרה 1: _____

דוגמה: _____

מקור הדוגמה: _____

הגדרה 2: _____

מקור ההגדרה: _____

ב. במילון **אבן שושן** יש הגדרות נוספות למילה "בריא".

(1) טוב לבריאות: "במעיינות ותהומות טובים ובריאים" (רש"י במדבר יג, יט).

(2) ברי, ודַאי: "אם טהורה את, דְּבָרִיא לך שאת טהורה" (ירושלמי סוטה טז, ד).

(3) חזק, מוצק: "בכֹּתֶל רעוע... בכֹּתֶל בריא" (בבא קמא ל.).

הקף את ההגדרה המתאימה ביותר למשמעות המילה "בריא" שב**מאמר I**?
(2 נקודות)

8. א. כְּתוב הגדרה על דרך הניגוד למילה "סְפֵּיצִיפִּי" (מאמר I, שורה 11). (2 נקודות)

ב. מהו הפירוש של המילה "אוֹצְרִים" (קטע נלווה למאמר II, שורה 4), על פי הקשרה בטקסט?
הקף את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

(1) מבריאים (3) מאחסנים

(2) צובעים (4) נותנים

/המשך בעמוד 12/

9. **א.** הצירוף "זֵעַת אַפֶּיךָ", הלקוח מן הפסוק "בְּזֵעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם" (במאמר I שורה 45), נמצא במילון בערך **זֵעָה**.

(1) מהו הפירוש המוצע **במאמר I** לצירוף זה?
(3 נקודות)

_____

(2) איזו הנחיה מן ההנחיות של הרמב"ם מתאימה לצירוף **בזֵעת אפיך**? **נמק** את תשובתך. (3 נקודות)

_____

_____

ב. "על מאכלים אלה נכתבו תִּלֵי תִּלים של אמירות, פירושים, ואפילו אגדות ומעשיות".
(מאמר I, שורות 13-14)

הקף את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

פירוש הצירוף **תִּלֵי תִּלים** במשפט זה הוא:

(1) שפע וריבוי (3) דעות קדומות

(2) משמעויות עתיקות (4) הסברים משכנעים

שם המספר (5 נקודות)

10. **א.** לפניך שלושה מספרים מודגשים, כתוב אותם במילים (אין צורך לנקד).
(3 נקודות)

במתכון בריאות לסלט נכללים הרכיבים האלה:

13 עלי חסה: _____

3 גזרים: _____

2 שיני שום: _____

ב. במשפטים (1)-(2) שלפניך הקף את הצורה הנכונה של שם המספר.
(2 נקודות)

(1) במחקר שפורסם בכתב עת אמריקני השתתפו **חמש מאות ארבעים ושמונָה / חמש מאות ארבעים ושמונָה** ילדות וילדים בני 12.

(2) על פי המחקר, **חמישים ושישה / חמישים ושש** אחוז מן הפרסומות נועדו לחשוף את הקהל למוצרי המזון.

/המשך בעמוד 13/

פרק שלישי — תחביר ומערכת הצורות (24 נקודות)

בפרק זה שמונה שאלות: ארבע מתחום התחביר (11-14) וארבע מתחום מערכת הצורות (15-18).
ענה על ארבע שאלות בלבד. תוכל לבחור אותן מתחום התחביר או מתחום מערכת הצורות או משני התחומים, כרצונך (לכל שאלה — 6 נקודות).

תחביר

11. לפניך קטע מ**ויקיפדיה** על הרמב"ם. קרא אותו, וענה על המטלה שאחריו.

הרמב"ם, רבי משה בן מימון, המכונה "הנשר הגדול", חי בין השנים 1138-1204. את יסודות השכלתו רכש הרמב"ם מאביו שהשפיע עליו רבות. במשך שנים רבות הוא הנהיג את הקהילה היהודית שבקהיר. את ידיעותיו הרפואיות שאב הרמב"ם מהספרות הקדומה. הוא נחשב לאחד מטובי הרופאים שפעלו בקהיר בתקופתו. הרמב"ם אימץ שיטת טיפול שכללה תכנית תזונה לפני מתן תרופות.

(האיור לקוח מהאתר http://www.tipo.co.il/zone/index.asp?zone=93593561713386)

העתק מהקטע את כל המשפטים הפשוטים, וציין בכל אחד מהם את **הנושא** ואת **הנשוא**.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

/המשך בעמוד 14/

12. לפניך שני משפטים מורכבים **I-II**. קרא אותם, וענה על הסעיפים א-ג.

א. תחם את הפסוקית בכל משפט.

ב. ציין מהו הקשר הלוגי בכל משפט.

ג. כתוב בכל משפט מילת קישור אחרת במקום מילת הקישור הקיימת, בלי לשנות את משמעות המשפט ואת סוגו התחבירי.

I. גם אם לא מתאמנים בחדר הכושר השרירים מתכווצים.

הקשר הלוגי במשפט: _____

מילת קישור אחרת: _____

II. הַגישו לילדים ירקות ופירות כשהם צופים בטלוויזיה!

הקשר הלוגי במשפט: _____

מילת קישור אחרת: _____

13. א. לפניך שתיים מהנחיותיו של הרמב"ם. כתוב אותן כפנייה ישירה לנמען.

(1) לעולם לא יאכל אדם אלא כשהוא רעב.

(2) לא יאכל אדם, עד שילך קודם אכילה.

_____

_____

_____

ב. לפניך קטע ממאמר I. קרא אותו, וענה על השאלה שאחריו.

הלחם מוזכר בתנ"ך מאות פעמים. חזרות אלה מעידות על מעמדו של הלחם כמזון בסיסי.

העתק מן הקטע ארבע מילים המשמשות משלים שם.

_____

/המשך בעמוד 15/

14. א. לפניך שתי דרכים לניתוח משפט ולתחימתו, אך רק דרך אחת נכונה.

I. מסקר על הרגלי ארוחת הבוקר | עולה כי 68% מן הישראלים מתחילים את היום בארוחת הבוקר.

II. מסקר על הרגלי ארוחת הבוקר עולה | כי 68% מן הישראלים מתחילים את היום בארוחת הבוקר.

(1) קבע את סוג המשפט: _____

(2) הקף את המשפט שהתחימה בו נכונה.

(3) עמוד על ההבדל מבחינה תחבירית בין שתי התחימות המסומנות.

_____

_____

ב. לפניך משפט ובו מודגש הצירוף "ארוחת הבוקר" פעמיים.
כְּתוב מעל כל צירוף מודגש את תפקידו התחבירי.

מסקר על הרגלי **ארוחת הבוקר** עולה כי 68% מן הישראלים מתחילים את היום **בארוחת הבוקר.**

/המשך בעמוד 16/

מערכת הצורות

15. א. לפניך הוראות להכנת סלט בריא.

בטור הימני בטבלה מנוסחות הוראות שהפעלים בהן כתובים בדרך המקובלת בימינו.

שני הטורים האחרים משקפים את צורות הפועל כפי שנהגו להשתמש בהן בעבר בניסוח הוראות.

השלם את הפעלים במקומות הריקים (הלבנים) בטבלה לפי ההוראות.

שים לב: נקד את האות הראשונה של צורות הציווי.

פועל בבינוני	צורת ציווי נוכחת באותו בניין	שם הפועל באותו בניין
מַפְרִידִים את עלי החסה.		
מְצַנְּנִים במקרר.		
מְבַשְּׁלִים את הסלק ומקלפים אותו.		
חוֹתְכִים את הסלק לקוביות קטנות.		
מְעָרְבְּבִים את כל המרכיבים.		
מַגִּישִׁים מיד.		

ב. הקף את צורת העתיד של השורש פ-ר-ד בבניין נפעל, בגוף נסתרים.

(1) יַפְרִידוּ (2) יִפָּרְדוּ (3) נִפְרָדִים (4) נִפְרַד

/המשך בעמוד 17/

16. א. לפניך שני משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים (1)-(2) שאחריהם.

I. לאחר שֶׁ הִתְאַמַּנְתֶּם בהכנת מאכלי בריאות,

II. הִתְאַמְתֶּם את המתכון לטעמם של הסועדים.

(1) הִתְאַמַּנְתֶּם: שורש _____ ; בניין _____

(2) הִתְאַמְתֶּם:

התפקיד של התי"ו הראשונה _____

התפקיד של התי"ו השנייה _____

ב. לפניך משפט ממאמר II. קרא אותו, וענה על הסעיפים (1)-(3) שאחריו.

במחקר שנערך בארצות־הברית וּפָרְסַם בכתב עת לרפואת ילדים,
נִבְדַּק שיעור הצפייה של ילדים בטלוויזיה בהשוואה לשיעור צריכת ירקות ופירות על ידם.

(1) א. פָּרְסַם: שורש _____; בניין _____

ב. נִבְדַּק: שורש _____ ; בניין _____

(2) מה <u>משותף</u> לפעלים המודגשים מבחינת <u>משמעות הבניינים</u>?

_____

(3) נהוג להשתמש בפעלים במשמעות זו (שציינת בסעיף 2) כדי:
הקף את התשובה <u>הנכונה</u>.

(1) להתמקד בפעולה
(2) להביע קרבה לקורא
(3) להדגיש את מבצע הפעולה
(4) להבהיר את הנאמר

/המשך בעמוד 18

17. לפניך משפטים **I-IV**, ובהם מילים מודגשות. קרא אותם, וענה על הסעיפים א-ג שאחריהם.

I. יש לאוכל מקום **נכבד** במקורותינו.

II. חכמי הדורות כתבו על מוצרי מזון ועל מנהגי אכילה בהקשר ה**בריאותי** וה**רפואי**.

III. הרופא ה**יהודי** ה**מפורסם** ביותר בכל הדורות הוא הרמב"ם.

IV. לפני הארוחה כדאי לעסוק בפעילות **גופנית**.

א. מה משותף לכל המילים המודגשות מבחינת חלק הדיבור?

ב. מה משותף למילים **נכבד**, **מפורסם** מבחינת דרך התצורה?

ג. במה שונות המילים המודגשות בסעיף **ב** מן המילים **בריאותי**, **רפואי** (במשפט II) מבחינת דרך התצורה?

---

18. א. בקטע הנלווה בעמוד 3 (שורות 9-10) מוזכרים שלושה שמות בעלי צורן סופי דומה:

סְפִינָתָן , אַשְׁלָגָן , סִידָן

איזה שם יוצא דופן מבחינת תפקיד הצורן הסופי? **נמק** את בחירתך.

ב. לפניך טבלה ובה שני טורים א-ב. בטור א — שמות בעלי צורן סופי.
מול כל אחד מהשמות בטור א נתונים שלושה שמות בטור ב שגם להם צורן סופי.

טור א	טור ב		
(ערך) תְּזוּנָתִי	מְזוֹנוֹת;	מְסֻדֶּרֶת;	שְׁאֵלוֹן
יְלָדִים	כְּתֻבֵיהֶם;	אָמְרִיקָנִי;	חִיּוּבִי
הוֹרֵיהֶם	תְּזוּנַאי;	נוֹכְחִי;	הַנְחָיוֹת

בכל שורה, הקף את המילה ב**טור ב** ש**תפקיד** הצורן הסופי שלה זהה לתפקיד הצורן הסופי של המילה בטור א.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

/בהמשך דפי טיוטה/